

Független Szemle

TISZÁNIUL.

SZERKESZTI ÉS KIADJA: DR. HEGYMEGI KISS PÁL

Sajnos, jobb volt a régi...

A titkos választójog tartalmát most már ismerjük. Nincs kétség, hogy jóslatunk teljesen beváltott. Aki a javaslatot elolvassa, arra a meggyőződésre kell, hogy jusson, miszerint a régi nyitászavazásos törvény talán jobb volt, mint ez a titkos választójogi törvény, melyet benyújtottak. Nem előhaladás a magyar alkotmányos jogfejlődés terén, hanem sajnálatos rákszerű visszafejlődés, amelynek komoly következményei vannak és lehetnek.

A választójog szabályozása hármaskövetelményt kellett volna, hogy megvalósítson.

Először biztosítani a titkosságot, másodsorban biztosítani a választás tisztaságát, amely a titkosság követelményének ikertestvére s amely nélkül nincs magyar parlamentáris élet. A harmadik követelmény, amely a két elsőnek következménye, hogy elősegítse a nép nemzet gondolatát, miszerint a dolgozó és az országot fenntartó magyar társadalom saját sorsának intézője lesz.

Tessék elolvasni a választójogi törvényjavaslatot. — nyilvánvalóan megállapítható, hogy eltekintve az alkotmányos, parlamentáris és szociális követelményekkel való szöveg ellentététől, egy levegőben működő parlamentet teremt, amelyben az eddigi pártok próbálják birtokállományukat megtartani. A nagy kérdések megoldását a jogfosztás a titkosság kijátszásának lehetősége és a törvényben emelt gátak sorozata martalékkul dobja oda az ucának.

Jogfosztottá teszi a magyar nép nagyrészét, lehetetlen lehetőségeket nyújt a titkosság kijátszására. A parlamentben ülő pártok érdekeit szolgálja, egy levegőben működő parlamentet teremt, amelyben az eddigi pártok próbálják birtokállományukat megtartani. A nagy kérdések megoldását a jogfosztás a titkosság kijátszásának lehetősége és a törvényben emelt gátak sorozata martalékkul dobja oda az ucának.

Szomorú Dózsa korszakot fogunk élni. Hiányzik nemzeti életünk intézőiből sajnó az a megértő belátás, amely megmentse a magyar alkotmányos élet nyugodt fejlődésének lehetőségét s biztosítsa a nemzeti törvényhozásnak mint állami főhatalomnak a teljes integritását.

Nem a közvélemény szülte ezt a választójogi javaslatot, nem szükséges érte ünnepelni senkit sem,

Távozó miniszterek és új miniszterjelöltek a koalíciós kabinetben

A titkos választójog volt a múlt hét eseményeinek egyik szenzációja. A másik kétségtelenül a román választások.

A titkos választójog szempontjából a kormányjavaslat kemény kritikát nem kapott, ami a fásult közéletre vezethető vissza.

A kisgazdapárt hatalomba akar jutni, ezzel pedig nehezen fér össze az a bírálat, amit a párttól a törvényjavaslatot illetőleg várni lehetne. Eckhardt újvi beszéde már inkább kormányprogramnak felel meg.

Hírlik is kisgazda körökből, hogy a kormány rekonstrukciója rövidesen bekövetkezik.

Három miniszter fog távozni, így Széll József belügyminiszter, Hóman kultuszminiszter és egy miniszteri tárcáról Darányi miniszterelnök mond le.

A földművelésügyi tárcát, mint a kereszténypárti exponense Czettler Jenő kapná meg, akit annak idején Jenés András buktatott ki a parlamentből, aki azóta visszavonultságában az egyetemeken fejtett ki kiváló szakmunkódszt. Czettler Jenő kétségtelenül a magyar gazdasági problémák legkiválóbb szakembere s emellett felette áll a kicsinyes érdekharcolásoknak.

inkább az aggodás hassa át azokat, akik ezek a javaslattal gondolják áthidalni a múltat és jövőt.

Azt mondtuk, hogy bizonyos vonatkozásban a régi javaslat jobb volt. Álljuk ezt a megállapítást minden vonalon, kivéve a választások felett való bíráskodást. A régi törvény az erkölcsi követelményeket igyekezett a hatalmi szempontok dacára is biztosítani. Ebből a javaslatból ez sajnos jórészt hiányzik, mindent meg lehet kerülni benne s mindent ki lehet játszani. Ajánlási rendszere a nemzeti demokráciának súlyos megsértését jelenti. Hivatalos kortes

A belügyi tárcát Eckhardt Tibornak követeli a kisgazdapárt, ezt hirdetik Eckhardt hívei s állítólag Széll József távozik. — Már kisgazda főispánok is jönnek a kisgazdapárt Eckhardt csoportjának tudomása szerint az egyes törvényhatóságok élére.

Hóman miniszter örökét Korniss a képviselőház alelnöke venné át,

aki annak idején kultuszállamtitkár volt s mint katolikus papi ember képviselné a magyar kultusz tárcát az euharisztikus kongresszus évében.

A Korniss helyét a képviselőház, egyik alelnökségét, állítólag visszadják Tahy Endrének, aki helyett más lenne a belügyi államtitkár.

Kozma Miklós volt belügyminiszter érdekes tárgyalásai a mozi-egykező megvalósításáról

A falvak népe is rövidesen hozzájut a rendszeres mozi előadásokhoz

A szórakoztatásnak és a műveltség terjesztésének az utóbbi évtizedekben a rádió mellett a film a leghatásosabb eszköze. Amint a rádió, a film is hihetetlen gyorsasággal terjedt el világszerte és ma már a filmgyártástól kezdve a film nemzetközi kereskedelmi forgalmán keresztül a mozisínházak százezrei bizonyítják azt, hogy

évenként sok millárd pengő áldoz még a legazegényebb népreleg is arra, hogy a mindennapos élet unalmas robotjából

néhány órára a film világába meheszen szórakozni, üdülni és esetleg egyéb ismereteit gyarapítani.

A filmgyártás egyre másra olyan technikai újításokat valósított meg a színes és hangos filmek nagyüzemi előállításával, hogy ma már a film, a színpad és zene minden tökéletességét vászonra tudja vetíteni és mintegy a rádió helyszíni közvetítésével érzékelteti.

Magyarországon mint a legtöbb

rendszere a szabad meggyőződés lehetőségét zárja el. Tilalmi szakaszai a gerinces szokimondó régi magyarságot ölik ki a magyar parlamentből, kedvez a legitimizmusnak, a szabad király választás hívei és vezetői be sem kerülhetnek a magyar törvényhozásba. Aki ezt megcsinálta és megszavazza, az restaurációt akar.

Ugy látszik nem a nép jogai és önsorsának irányítása cél, hanem előkészület királyhozásra.

A régi rendszer szövetkezik e javaslat megoldásában az arany, a nagybirtok tulajdonosaival és ez

a parlament, mely most együtt van a titkos választójogot, a választás tisztaságát ezzel a javaslattal hosszú időre elbuktatja.

Nincs nemzeti sajtó, amelyik felszólaljon a javaslat ellen, az a 6-7 millió magyar ember, aki ebben az országban az ösöktől idáig fenntartó volt, ez a régi magyar elem, az bukik ki végleg a hatalomból.

Lapunk hasábjait rendelkezésre bocsátjuk a magyar dolgozó társadalomnak. Nézzék, vizsgálják ezt a törvénytervezetet és szóljanak hozzá.

kultureszköz élvezetéből a mozik által nyújtott szórakozási és művelődési lehetőségekből is a falvak népe szinte áthidalhatatlannak látszó technikai okokból ki volt zárva. A film vetítő gépek drága és tűzveszélyes volta miatt gondolni sem lehetett arra, hogy a fennálló rendeleteknek megfelelő tűzveszélyes kamrákba beépített vetítógépeket lehessen olyan falvakban felállítani, ahol sem megfelelő helyiség, sem villanyáram, sem pedig ilyen költséges berendezés üzleti kiaknázását biztosító rendszeres és elegendő mozitatógató közönség nincsen. Maguknak a filmeknek nemzetközileg megszervezett kölcsönüzlete sem tette lehetővé egyéb technikai lehetőségek esetén sem a falu rendszeres és olcsó filmekkel való ellátását.

Az említett nehézségek lényeges csökkentését, sőt csaknem teljes kiküszöbölését teszi lehetővé a keskenyfilmek olcsó és kis gép-egységeken történő leforgatási lehetősége úgy, hogy ma már sem technikai, sem üzleti szempontból komolyabb akadály nincs annak, hogy legalább is az ország nagyobb községeiben rendszeres mozielőadásokat honosítsanak meg és így lassanként a falvak egyhangú életét a kulturának ezzel a legújabb vívmányával változtatásba tegyék. Mint értesülünk, — már huzamosabb ideje folytak előkészületek egyrészt a Magyar Filmiroda RT vezetése alatt a keskeny filmeknek nagyobb mennyiségben való kigyártására, másrészt a Standard Villamosági RT bevonásával a keskenyfilmek vetítésére alkalmas kistípusú olcsó vetítógépek előállítására. — Még Kozma Miklós belügyminiszter sége idején vetődött fel annak a gondolata, hogy el kell juttatni a falvakba is a filmet és ezen terv gyors megvalósíthatósága érdekben

Elektra néven egy új részvény-társaság alakult, amely koncessziót kapott arra, hogy mintegy 600 nagyobb magyar faluban rendszeres mozielőadást tarthasson, esetleg mozgóképszínházakat építhessen és azokat üzemből tarthassa.

Az Elektra, amelynek alapításában a Hangya szövetkezet is résztvett, a Magyar Filmirodával karöltve a keskenyfilmek segítségével akarja a falvak mozielőadásait megszervezni, hogy illy módon kapott koncessziót minél előbb üzletileg is kiaknázhassa.

Ugyátszik azonban, hogy

az Elektra nemcsak 600 község mozikoncesszióját akarja üzletileg kiaknázni, hanem Budapesten is egykétbe szeretné összehozni a már kiadott és különböző kezekben levő mozielőadásokat.

A közelmúltban tárgyalások indultak meg a Mozgóipari KFT. tulajdonosával, Gerő Istvánnal az ennek kezében lévő nagy budapesti mozgóképszínházak, mint a Royal, Atrium, Pallas, Décsy, Kaszinó, City, stb. átvétele tárgyában. Kozma Miklós egyelőre azonban csak 3 millió pengőt volt hajlandó a Gerő István által kért ötmillió helyett fizetni és így előre láthatóan a budapesti mozi egykét megvalósítása még hosszabb időt igénybevevő tárgyalások után lesz csak keresztülvihető.

Abban az esetben, ha Kozma

Miklósnak sikerül a budapesti nagy mozgóképszínházakat is kézbevenni, akkor a 600 vidéki koncesszió birtokában valóban egy

új nagyszabású üzleti vállalkozás fog kialakulni, amelynek

monopolisztikus üzleti kihasználása sokkal nagyobb jövedelmeket biztosít a koncesszió tulajdonosainak, mint a rádió monopólium nem éppen megvetendő mai jövedelmel.

A Népvédelmi Párt programját véglegesen megállapították

A Független Földmives és Népvédelmi Párt végleges programot megállapító bizottsága dr. Hegyegi Kiss Pál elnökletével f. hó 3-án tartott megbeszéléseket, amelyen a végleges programot megállapították az azt a február havában tartandó zászlóbontó nagygyűlésen terjesztik elő. A párt célját összesítették a következőkben:

Magyarország minden kulturális és anyagi erejével a magyar népszellemi és gazdasági életszínvonalának emelése s ennek a népretegek az alkotmányos nemzeti életbe való bekapcsolása és az így megerősödött nemzeti élettel a nagy magyar célok megvalósításáért való küzdelem.

A program szerkezete oly módon épített fel, hogy a program elejére a szociális és a keresztény erkölcsi alapján álló részek kerültek, majd a gazdasági célkitűzések és az egyes foglalkozási ágak jogos követeléseinek következik és mindezzel, mint eszközt kívánja a párt a fözsgyökeres magyar elemnek gazdasági, politikai és közigazgatási életben való érvényesülési lehetőségeit a nép

akarát kifejező titkos választójogot és tisztességes választási rendszert. A szociális programba külön belevették a munkások érdekeit szolgáló célkitűzéseket az ifjúság problémájának tetekben való megoldását, nemzeti adósságok becsületes kiharcolását és a magyar családok érdekeinek védelmét, a családfenntartó jövedelmének biztosítását, az ifjúság életlehetőségeinek megadását.

A királykérdésben a párt álláspontja a következő:

A párt levonva a 400 esztendő szomorú tanulságait, önálló magyar, nemzeti államot kíván kiépíteni, amelyben a nemzeti főhatalom kérdését az örendelkező és független nemzeti népakarat oldja meg.

A párt program megállapító bizottsága azért kívánta ezt a részt kifejezetten körvonalazni, mert népámitásnak tartja azt a szabadkirály választó teóriát, amelyik a körmeneti beszéd óta restaurátor cmen közismert, miszerint nem helyezkednek ugyan a pragmatica szankció álláspontjára, de a szavazáson ugyanazt akarják, mit a legitimisták.

Istennel! — A Népért!

Hozzuk közelebb a falu népét a munkáshoz
Irta: TÓTH NÁNDOR

Elindultunk. Kemény, fiatalos lendülettel, hogy hitet reményt és önbizalmat öntsünk azokba az elcsüggedt lelkekbe, amelyeket már annyiszor felrevezettek, hazug csillogású jelszavakkal, annyiszor meg tévesztettek! Mi nem ígérünk — mert nem is ígérhetünk — de hiszünk, hogy tudunk cselekedni! — Nem harsonázunk, de bizunk abban, hogy Népünkért dobogó szívünk minden dobbanásával szolgálni tudjuk azokat az érdekeket és azt a népvédelmet, amelyeknek jegyében fellobbant az a fátyla, amelynek fénye minden kicsiség ellenére is már szétszállt a hazában. — A sötétségben világosságot akarunk, fényt, lángot, hogy meg lássuk és másokkal is meg láttassuk azokat a visszasságokat, melyeknek észrevétele és meggyógyítása nélkül egészséges fejlődés és öntudat el sem képzelhető.

Hazánk jólétének és gazdasági életének forrása a földben, a kőrökben és az agyban van, így tehát a dolgozó társadalom maga lehet az az összesség, amely a kezdeményezést magához ragadva, a

sok apró forrásból fakadó értéket folyásukban egész áramlásuk alatt a helyes medrekbe tereli, hogy azok érdekeiket védjék és egyszersmind az ország gazdasági verkeringsét is egészségessé tegyék. Mert tény az, hogy csakis meglegedett társadalomból indulhat kibontakozásra a nemzeti megújulás gondolata. — Ez azonban csak akkor válhat cselekedetté, csak akkor érvényesülhet tetekben, ha a Népvédelem lelkében gyökerezik és ha egy kulturáram emelkedő, szellemi s erkölcsi erőben duzzadó egészséges alpból indul ki. Rövid időn belül csak így termelődhetnek ki azok a kapacitások, amelyekre nekünk égetően szükségünk van, hogy a falu népét közelebb hozzuk a munkáshoz, mindkettőt pedig az intelligenciához, hogy a három vállatve, egy uton haladva, nagy alkotásokkal jelölhesse meg a nemzeti megújulás ragyogó útját.

Isten nevével indulunk az elnyomott magyar milliókért! Azokért, akik nyomortanyákra meghuzódva, rongyokba burkolódzva meresztik

szemeiket az alamizsnás asztalokra, megfélemlítve emberi mivoltukról; azokért, akik még dolgoznak ugyan, keresetük azonban csak arra elég, hogy úgy ahogy fenntartsák belőle filléres életüket; és azokért, akik künn a magyar rónák hóbelepte tar mezőin vonszolják azt a terhet, amely idő előtt tönkre teszi őket, megtörve azt a kemény és dacos vállat, amelyet, ha jobban gondoznának, nyugodt lélekkel lehetne ráépíteni az új Magyarországot!

Magyar Dolgozók! Nézzetek körül a falutokban, a társaságokban, a köreitekben, mérlegeljétek az elmúlt két évtized eredményeit és tanulságait, tekintsétek át az ország és mindnyájunk helyzetét és ráfogtok jönni, hogy a helyzet kulcsa a mi kezünkben van! Sorsunk és ezzel az általános helyzet jobb-rafordulását csak mi magunktól várhatjuk. Be kell látnunk, hogy a felettünk dúló válságokat csakis egy hatalmas közös akaratú tömörüléssel és lendületes kezdeménnyel oldhatjuk meg. Mi rajtunk vnn az ország gazdasági erejének és jólétének a sulpontja. — A mi tömörülésünkkel kell tehát ezt a szétszórt sulpontot egyesíteni, hogy azt a körülöttünk tomboló és reánk zuduló gazdasági és idegen erőkkal szemben labavethessük.

Hogy azonban ezek megvalósíthatók legyenek, a dolgozó társadalmat ki kell emelnünk passzív helyzetéből és aktív kezdeményezésre bírni, hogy jelentőségében is elfoglalhassa azt a helyet, amely megilleti és bástyája lehessen az anyagi erőben megerősödő, szellemileg, erkölcsileg és nemzetileg megújuló magyarságnak!

Feladatul tűztük ki, hogy mindazokat a tényezőket, amelyek a fejlődésben, a dolgozó társadalom jólétének megteremtésében, az ország gazdasági és politikai súlyának fellendítésében segítségünkre lehetnek, valamint azok gyakorlati megvalósításának módját vázlatosan ezen lap hasábjain, valamint időközönként megjelenő ismeretterjesztő füzetekben a dolgozók asztalára tesszünk, hogy a kifejtett gondolatokkal foglalkozva maga is lássa, mily célkitűzésekkel teremtheti meg jólétét öserejéből és magatartásával hogyan válhatja valóvá nemzeti megújulásunkat.

Ki akarjuk használni azt az őserőt, amely fajunkban rejlik, hogy megmutassuk a világnak, hogy a „lábhoz tett fegyver” ellenére is nagygyá, gazdaggá és boldoggá fogjuk tenni hazánkat. — Mindennek előtte azonban mentesüljünk mindentől, ami magyarellenes és magyar célt nem szolgál. Teremtünk tiszta légkört magunk körül, öltözzünk nemzeti ünneplőbe, hogy megrendíthetetlen hittel és erős akaratú lathassunk hon- és magyarságmentő munkánkhoz!

Istennel! — A Népért!

Elveszitek Jogokat a tagdíjhátralékos Iparosok

Az iparügyi miniszter döntvénytellegű rendeletet küldött az ipartestületekhez arravatkozóan, — hogy úgy az ipartestületekben, mint annak egyes szakosztályaiban sem tisztséget nem viselhet, sem szavazati jogokat nem gyakorolhat az az iparos, aki két évnél több tagdíjhátralékkal tartozik.

Mi újság a világpolitikában?

Nagy változás az angol külpolitika irányításában

Az ujesztendő első szenzációja az angol külügyminisztérium titokzatos teljhatalmu és állandó vezetőjének, Vansittart államtitkárnak távozása eddigi beosztásból.

ami a franciabarát angol külügytrányzat erőteljes képviselőjének meggyengülését jelenti.

Az a körülmény, hogy Chamberlain (ejtsd Csemberlén) angol miniszterelnök a többhetes üdülésre Dél Franciaországba utazó Eden (ejtsd Iden) angol külügyminisztert maga helyettesíti, Vansittart egyidejű távozásával azt mutatja, hogy Anglia számára igen sürgössé vált a német-olasz külpolitikai békének megteremtése.

Anglia és Németország között tulajdonképpen komoly ellentét már rég nincsen, mert alig akad ma komoly államférfi, aki ellenezné Hitlernek a német gyarmatok visszaadására vonatkozó kívánatát. Anglia azonban súlyt helyez arra, hogy most már komoly és tartós békét létesítsen Európában, mert a távolkeleti — japán-kinai — háboru minden figyelmét lekötöti.

Angol közvetítés alapján indult meg az a közvetlen francia-német hivatalos és félhivatalos érintkezés,

amely kezdődött Delbos francia külügyminiszternek Neurath német külügyminiszterrel a berlini pályaudvaron történt negyedórás beszélgetésével, folytatódott Flandria volt francia miniszterelnök félhivatalos látogatásával Hitlernél és a német állam vezető embereinél, a francia sajtófőnököknek a német birodalom sajtófőnökénél történt látogatásával, aminek eredményeképp úgy a német, mint a komoly francia lapokban már megszűnt a két nemzet egymás ellen uszító sajtókampánya és felváltotta mindkét ország sajtójában egymást becsülő és egymással szemben baráti hangot használó közvélemény informálás.

Németország és Franciaország komoly és tartós kibékülésének bizonyos világnézeti nehézségeit igyekeztek diplomáciai eszközökkel kelletnél erősebben kielemezni és a titkos diplomácia, amelynek valóságos láthatatlan nemzetközi irányítója Vansittart, aki egyidejűleg a híres, öt világrészt behálózó angol kémhálózat (Intelligence Service) feje is volt, még a felelős államférfiak komoly békeszándékait is képes volt a háttérből elgáncsolni.

Közismert dolog volt Vansittart hallatlanul tökéletes művészete a titkos diplomácia hártvákeverésében, amely hártvákeveréshez az anyagot a már említett kémhálózat szállította, amely kémhálózat működésébe még az aktív angol miniszterelnököknek sem volt betekintési joga.

Nagyon komoly elhatározás és ügyesség kellett az angol miniszter-

elnök részéről ahhoz, hogy az angol külpolitikának egy ilyen, szinte diktatori hatalommal felruházott vezetőemberét kiemelje eddigi pozíciójából és saját maga vegye kezébe az angol külpolitikának az utóbbi években egyre több balsikerű és megoldatlan kérdésének és elsősorban az európai komoly megbékélésnek irányítását.

Japán már meghódította Kína leggazdagabb tartományát

A japánok eddigi győzelmei azt mutatják, hogy Kína ellenállása erősen csökkenőben van és ha Kína még mindig nem tárgyal Japánnal a békéről, ennek magyarázata az, hogy abban bizik, miszerint az Amerikai Egyesült Államok, vagy Anglia előbb utóbb háborus összefütközésbe kerül Japánnal. — Az utóbbi hetekben az amerikai és az angol sajtó valóságos mintaszerű háborus uszításba fogott a japánok ellen és csak a japánok diplomáciai ügyességén mulott, hogy komolyabb következményekkel nem járt a kínai Jangce folyón történt események elintézése. A japán repülő és japán hadihajók által elsülvesztett angol és amerikai hajókért Japán nemcsak teljes anyagi kártérítést szolgáltatott, hanem elment a diplomáciai elégtételadás legmészebbmenő formájáig úgy, hogy az Egyesült Államok és később Anglia is kénytelen volt a japán elégtételt elfogadni.

Kétségtelen, hogy Japánnak az olaszokkal és a németekkel fennálló megállapodásai nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy japán elégtételadását elfogadják és így módon Japánnak a délkínai tartományokban való előnyomulása most már zavartalanul tovább folytatódik.

Japán már eddig is Kinának nyersanyagokban leggazdagabb tartományát foglalta el úgy, hogy ma már nemcsak saját nyersanyagszükségletét tudja e területen található, de eddig ki nem aknázott nyersanyagokból fedezni, hanem rövidesen Olaszország és Németország is nagymennyiségű nyersanyag kitermelésére fog ezen az elfoglalt területen a japánokkal kötött megállapodás folytán hozzájutni.

Romániában az antiszemita nemzetközi keresztény szövetség jutott kormányra

Néhány hónappal ezelőtt még senki sem gondolta, hogy a teljesen züllött, gazdaságilag és politikailag egy szűkkörű liberális klikket reprezentáló Tatarescu kormány helyébe egy erősen zsidóellenes, román fajvédő elveket hirdető Goga-kormány kerüljön, amely szinte diktatorikus hatalommal irányítsa Románia sorsát. Már a múlt alka-

lommal rámutattunk a román választásokkal kapcsolatban arra, — hogy vagy új választások vagy diktatura jön Romániában, mert a jelenlegi pártviszonyok mellett parlamentárisan kormányozni Romániát nem lehet. Az a körülmény, hogy a király Goga Oktáviánt bízta meg kormányalakítással, akinek keresztény nemzeti pártja a szavazatoknak alig 10 százalékát kapta a választáson, voltaképpen azt jelenti, hogy

a király rálépett a diktatorikus kormányzás útjára és ezért tudott Goga kormányra jutásának jóformán első percétől kezdve alkotmányos országban szokatlan imézkdéseket tenni, mint amilyen a nagy liberális lapoknak a betiltása, a zsidó vállal-

kozók állampolgárságának visszamenőleges felülvizsgálata és nyílt bejelentése annak az elhatározott szándékának, — hogy megszabadítja Romániát teljesen a zsidó üzleti vállalkozóktól, mert mint az egyik angol lapnak adott nyilatkozatában kijelenti: „tűrhetetlen az, hogy 20 ezer külföldről bevándorolt zsidó tartja kezében Románia összes gazdasági forrásait és a román milliók pedig nyomorogjanak”.

Goga felhatalmazást kapott a királytól a parlament feloszlatására és előreláthatóan márciusban új választásokat irnak ki.

Goga Oktávián egyébként kitűnően beszél magyarul, a magyar képviselőháznak hosszú ideig tagja volt, Erdélyben, Csucsán lakik és jóbarátság fűzte Ady Endréhez, a nagy magyar költőhöz, akinek verseit román nyelvre fordította.

Benes emberei állítólag Stenockezellben jártak

A hét másik szenzációja csak jövő héten kerül nyilvánosságra mert ezidő szerint csakis a legitimisták és a restaurátorok körében rebesgetik.

Tudnivaló, hogy a Goga kormányzat Romániában a németbarát politikának kedvez, mert hisz a francia barátság képviselője Maniu Gyula megbuktatta ugyan a kormányt, de hatalomhoz nem jutott, sőt a Goga féle kinevezés új választást jelent, ahol vagy Maniu török le, vagy megbukik a román Goga kormány és jön a katonai diktatura de Hohenzoller Károly a német barátságból már nem eged.

Sajnos, az új román választások veszélyeztetni fogják az erdélyi magyar párt helyzetét is, amely párt eddig el nem ért sikerrel került ki a mostani választásokból azért mert a Tatarescu kormány a prémiumot nem tudta elnyerni.

Élénk izgalmat kelt Göring porosz miniszterelnök utazása és kilátásba helyezett romániai látogatása is.

Viszont a másik oldal sem maradt tétlen s Delbos francia külügyminiszter látogatása után a magyar legitimista és restaurátor körök értesülése szerint Benesék közelednek Ausztriával együttesen a Habsburg elgondolásokhoz.

Beavatott helyről szerzett értesülés szerint Benes emberei már Stenockezellben is voltak Ottó főhercegnél s az itteni érdekelték reménye szerint bekövetkezik Auszt-

riában és Csehországban a Habsburg restauráció, állítólag Pozsony székhellyel. Majdan Magyarországot is belevonják ebbe a kialakulásba s Nagymagyarország felső részeiből területi engedményekre lesz kilátás.

Az érdekelt legitimista magyar körökben gróf Sigray Antalnak volna missziója, hogy a körmenői beszéd után itt támadt feszültséget eloszlassa.

Hogy cseh reszről kik jártak Stenockezellben azt, a jövő héten a sajtó bizonyára ki fogja pattantani.

A Hitelbank debreceni építkezése

A Hitelbank székházépítése ügyében tudunkkal ez idő szerint még nincs semmi újság. Nem lehetetlen, hogy a Hitelbank központjának kiküldöttei közelesem lejönnék Debrecenbe, amely után aztán a központ dönteni fog az építkezés ügyében.

Feloszlatták a sárospataki Gazdakört

A belügyminiszter elrendelte az 1900 ban alakult sárospataki gazdakör feloszlását. A belügyminiszter megállapította, hogy a gazdakör alapszabályellenesen működött. A gazdakör véleménye az, — hogy szükség van új gazdakörre, mely azonban igazán a gazdaké legyen s az ő érdekeiket szolgálja.

-- Munkás Híradó --

A tőke jogai, kötelességei és a „proletárnemzet”

Darányi Kálmán miniszterelnök szilveszteri rádiósorozatában az ország legnagyobb nyilvánossága előtt színt vallott a népi politika és a szociális állam megvalósítása mellett. Elsősorban a banktőkéhez fordult és elismerve a magyar hitel-szervezet érdemeit, felhívta egyuttal a banktőkét arra, hogy üzempolitikájában a nemzet nagy közön-ségének szolgálatába állítsa a maga tőkeerejét. Majd a gyáripari tőkét szólította fel arra, hogy az állam által mindenkor élvezett sokirányú támogatás ellenében a jövőben a szociális és kulturális terhek mentől nagyobb mértékben való viselését vállalja.

A miniszterelnök rádiószózatá kétségtelenül sok jóakaratot és jó-hiszeműséget is árul el, amikor

a trianoni Magyarország sor-sának megágyazója és tizéves, szinte demokratikus irányítója Bethlen István gróf által pro-letár nemzetnek leminősített magyarságot egy szociálisabb és jobb gazdasági rendszerbe akarja átsegíteni.

Hogy ennek elérkezett jóformán már az utolsó órája, legjobban bizonyítják a román események, ahol a legnagyobb hatósági terror elle-nére is egyik napról a másikra el-söpörte „a proletár választó tömeg” helyéről a korrupt, liberális Tata-rescu kormányt. Bármilyen szélső-sé, es fordulatot vett e pillanatban a román belpolitika irányzata, ez még mindig kisebb baj annál, — Cuza vanguardája a nélkülözö pro-letártömegek szenvedélyeit kihaszná-lva, erőszakkal kerítette volna kezébe a hatalmat, mert akkor ke-vésbé megfontolt forradalmi ki-lengésekben már réges-régen terro-rista akciók sorozata zajlana le Romániában.

A tőke jogai közel másfél száza-don át egyre rendszeresebb és szabványosabb kisajátítási törekvést mutattak az állam és a községek jogaival szemben. — A mobil pénz gazdálkodás világszerte való terje-dése

egyre nagyobb szerephez jut-tatja a pénzt a politikában és kezdve az amerikai elnökvá-lasztástól a francia képviselő-választásokig a pártkasszák csaknem minden demokratikus állam-ban a tőke jogainak mi-nél nagyobb kiszélesítését e-redményezték a tőke kötele-zettségeinek egyidejű csökken-tésével.

Súlyos forradalmi rázkódtatások-nak kellett következniük, hogy a tőke szociális kötelezettségei is egy-re nagyobb mértékben kerüljenek bele a pártpolitikába, majd később a felelős állami kormányzás prog-rammjába. Akárhogy szépítsük a dolgot, kétségtelen, hogy ma a vi-lág nagy gazdasági betegségei és ezzel kapcsolatban állandó nagy politikai feszültségei az önző, rö-vidlátó és műveletlen nagytőkék szívós és sokoldalú ellenállására vezethetők vissza a felelős ország-

vezetők szociális politikájával szem-ben.

Jellemző, hogy csaknem egyide-jűleg Darányi Kálmán rádióbeszé-dével

Roosevelt, az Egyesült Álla-mok elnöke, újévi kongresszusi üzenetében majdnem hadat ü-zen Amerika 60 milliárdosának,

akik nem akarják elismerni a dol-gozó néptömegek legminimálisabb emberi jogait sem, hanem szembe-szállva a roppant gazdasági válság kiszámíthatatlan szociális forradal-mát megelőző amerikai kormány-intézkedésekkel, milliárdjaik birto-kán mintegy kiskirályokként boj-kottálni akarják az állami hatalom közérdekű intézkedéseit. Roosevelt akít az Egyesült Államok népe óriási többséggel már másodsor vá-lasztott meg elnökének, annak el-lenére, hogy a hatalmas amerikai sajtó éppen úgy, mint a szinte kor-látlanul rendelkezésre álló pénz a legkiméletlenebb harcot folytatta ellene, éppen ezen választási harc-ból állapította meg azt, hogy

a pénz szerepe a politikában régi erejét elvesztette és a sajtó ólomkatonái is csatát vesz-tettek,

mert egyoldaluan az öt pénzelő nagytőke mellé állott a nép érde-keit képviselő Roosevelt szemben.

Az Egyesült Államok népe el-nökének vezetésével megkezdte a szabadságharcát az ellen a néhány multimilliárdos ellen, akik kezük-ben tartva az Egyesült Államok bányáit, vasutait, elektromos és gáz műveit, legnagyobb ipartelepeit, a postát, telefont és távirót, valamint az egész sajtót, elég erősnek érzik magukat arra, hogy az államhata-lom mindenemű intézkedését a legváltozatosabb eszközökkel hatá-sztalanítsák. A kezükben levő óriási bankhálózat segítségével állandó bizonytalanságban tartják a nagy tőzsdéket, mesterséges árfolyam-rombolásokat idézve elő Roosevelt elnök bármilyen nekik nem tetsző kijelentései után. Miután célszo-tos tőzsdéi manővereikre Roosevelt el-nök nem reagált, most még meré-szebb lépésekre szánták el magu-kat.

Százezrével teszik ki nagy ipar-vállalataikból télviz idején az uccára a munkásokat, szándé-kosan csökkentve a termelést a nyersanyagárak egyidejű csökkenése mellett, hogy ily-módon a munkanélküli milliók keserű lázadását használják fel annak igazolására, hogy Roosevelt tehetetlen velük szemben.

Szörnyű játék a tüzzel a nagytőke urai részéről a tőke vélt jogainak ilyen hatalmi eszközökkel való megvédése az államhatalommal szemben. — Nincs még egy olyan technikailag fejlett kapitalista gaz-dálkodás, mint az Egyesült Álla-mokban és ha valahol, ott egyik napról a másikra minden külön-ösebb megrázkódtatás nélkül meg-

lehet valósítani az államszocializ-mus legerősebb formáját is, mikor az állam kisajátítja az összes tö-megcikkeket előállító nagyüzeme-ket és

a magántőkét ugyanolyan ér-tékpapirokkal fizeti ki, mint amilyen értékpapirokkal a jó-hiszemű kistőkék százmillió-itól évek hosszú során át u. n. magánválalkozás jóformán min-den ellenszolgáltatás nélkül vette el apró megtakarított tőkéit.

Roosevelt kétségtelenül a magán-vállalkozásban rejlő nagy kezde-ményező és maximális munkakifej-tésre ösztönző képességeket akarja átmenteni közérdekből a jövő ge-nerációk számára akkor, amikor az amerikai milliárdosok korlátoltsá-gával szemben az állam szociális gazdaságpolitikáját úgy akarja ér-vényre juttatni, hogy ne kelljen a radikális szocializáló törekvéseknek széles kaput nyitni. Az a giganti-

kus harc, amely ma az Egyesült Államokban a dolgozó milliók szo-cialis és gazdasági érdekeit érvé-nyesíteni hivatott államhatalom és néhány ostobán önző milliárdos között megindult, kétségtelenül az USA-ban is a tőke jogainak, — de egyuttal kötelességeinek is új ren-dezését fogja maga után vonni. — Remélhetően nálunk Magyarorszá-gon nem kerül sor az ilyen nyílt harcra a tőke urai és az államha-talom irányítói között, mert ma már az államhatalom irányítói nem engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy évtizedes kormány-zati munkájuk eredményeképen szinte blazirt könnyedséggel hirdes-sék majd, hogy proletárnemzet vagyunk. Az elkövetkezendő évti-zedekben úgy kulturális, mint gaz-dasági tekintetben a tőke kötele-zettségeinek fokozottabb igénybe-vételével olyan színvonalra kell emelni a dolgozó magyar milliókat, hogy megszűnjünk proletárnemzet-nek lenni.

Középosztály és népvédelem

A Magyar középosztály válságá-ról sokat írnak és sokat beszélnek ma Magyarországon. Az értelmiség valósága, anyagi és erkölcsi sikk n egyaránt jelentkezik — mondják azok, akik az eljövendő szociális Magyarország építésében az élen járnak és gondos mérlegeléssel ke-resik, kutatják, mi lehet a közép-osztály szerepe a népi fundamen-tumon álló ország életében és mi-lyen erőként jelentkezhetik az építő munkában.

A válasz, amit a középosztály problémájára kapunk a lehető leg-kezdveztlenebb. Ezer esztendő alatt egyetlen magyar társadalmi osztály-ról sem mondtak oly keserű íté-letet, mint ma a középosztályról. A vád az, hogy nincs hivatásu data, nem látja sajátos feladatait a nemzettest organizmusában, tévesen önmagát azonosítja a nemzettel és ezért az alattalvó osztályok hódol-atát követeli meg, ahelyett, hogy a nép érdekében való szolgálattal szereznék meg a parasztság részé-ről azt a szeretetet és megbecsülést amit önmagának követel, de amit kikényszeríteni mégsem képes. A népi érdek elárulásnak és a hata-lom érdekében való szolgál felol-vadásnak a vádját emelik ellene. Ezt a vádolást el kell háritani. meg kell akadályozni.

Maga a középosztály csak anyagi válságát ismeri fel és ezt hang-súlyozza. Nem vállalhat szociális es kulturális feladatokat egy olyan értelmiségű középosztály — mond-ják, — melynek, ha kenyere van is, ez a kenyér száraz és szűkös, nem telik belőle áldozatokra. A tisztviselő osztály naponkint fel-panaszolja, hogy az ő kenyere nem a bibliabeli kenyér, melyet szétoszthatnak az éhes ezrek kö-zött, hiszen gyermekeinek sem jut belőle elég. Egy anyagilag le-romlott középorztálytól nem lehet többet várni, minthogy önmagát fenntartsa a nehéz idők bizonyta-lanságai között.

Amit anyagi helyzetéről mond, az körülbelül igaz is. De nem tel-jes igazság a nép oldalán állók azt bizonyítják, hogy anyagi válsá-ga még növekedni fog, mert az ál-lam nem tarthat el több értelmi-ségi embert, mint amennyi már eddig is az ő kenyérére eszi.

Ujabb anyagi erőforrások pedig csak akkor nyilhatnának meg szá-mára, ha uralmi igényeit a szolgál-lat igényével cserélné el és abban ismerné fel létének értelmét, hogy a lelki és anyagi értelemben elnyo-morodott magyarság orvosa legyen s kötelezőnek ismerné el magára nézve azt a bibliai parancsot, me-lyet Jézus állít azok elé, akiknek elsőbbségi igényei vannak: „aki közületek közül akar lenni, le-gyen a többinek szolgálója”.

Ilyen szolgálói tudó középosztály megjelenését óhajtják, várják és követelik a magyar falvak és az egész ország borusra fordult ma-gyar élete. Hogy nincs ilyen érte-lmiségi osztály, ez a magyar közép-osztály legnagyobb szegénysége. — Ha nincsen ideálja a szolgálatról, helyét sem találhatja meg a nem-zeti feladatok megoldásában s ön-magára marad. Az iródatomban es a hetivásárokon egyaránt kibugy-gyan a keserűség, azt beszélük, hogy a mai középosztályra nincsen szükség és ha jobb sorsot és na-gyobb tekintélyt akar, akkor ne a kiváltságaihoz ragaszkodjék, hanem keresse meg sajátos feladatait a nép között és megbecsülést fogta-talni. Fianak nem kell állásért elő-szobáznia, megenyhül vele szem-ben, a keserű ítélet, sorsa értelmet nyer és rendeltetészerűvé válik a jövő építésében. Ha a magyar ér-telmiség vállalná így önmaga átfor-málását, akkor, azt hisszük, máról holnapra hid épülne azon a szá-kadékon át is, mely most elvá-lasztja a népet az uraktól, a ve-zetettől a vezetőktől. A szolgáló középosztály kialakulása egyike a legszükségesebb nemzeti kívána-lomnak és egyben társadalmi el-lentelünk legjobb gyógyszerre.

Van-e reménység egy ilyen új középosztály kialakulására? Van. Van, mint ígéret és van, mint kezdet. A Népvédelmi Párt meg-alakításának szándéka is azt je-lenti, hogy a magyar, különösen a vérszerint is magyar középosztály felimerte már, hogy az új idők új magatartást kívánunk tőle és az ér-telmiségi középosztály valóságos fel-adatának felismerését jelenti, hogy a dolgozó magyarságnak a népvé-delmet látja. Osszegyűjtését azok-nak a férfiaknak szerte az ország-

ban, akik nem a fórumon való hangoskodással, de a nép érdekében való önzetlen és türelmes szolgálattal bizonyították be azt, hogy szükség van rájuk és kiérdemelik a nép szeretetét ott is, ahol eddig nem sok becsülete volt.

Ezek a magyarság sorsáért aggodó és névtelenül dolgozó emberek első ígéretei, tavaszi zsengei annak az új középosztálynak, melyet sokan hiányolnak és amelynek meg kell születnie, ha szociálisabb Magyarországot akarnak.

A Népvédelmi Párt ennek az új középosztálynak a jelentkezése a politikai és a társadalmi közélet piacán. A párt emberei úgy keresik meg a magyar népet, mint hajdanában Rákóczi kuruc kapitányai, akik még jól tudták azt a történelmi leckét, amit mi sokszor elfelejtünk, hogy nincs uri Magyarország és nincs paraszti Magyarország, csak olyan Magyarország lehet, amelyben egy a nép és egy az ur a Haza szolgálatában. A párt, mikor a nép érdekeit védi, szolgálatot tesz a középosztálynak is. — mert bebizonyítja, hogy szükség van rá.

**Esze Tamás
lelkész**

— Évi ötezer vagon kőolaj remélhető a lispei kutakból. A szegény elhanyagolt Zalában egy istenhátamögötti kis falu határában, Lispén végre megnyílt a föld szája és önti magából az arannyal is értékesebb kőolajat. Mondják, hogy mikor Bornemissza kereskedelmi miniszter lement néhány héttel ezelőtt, megnézni a furásokat, a miniszter autója elakadt a szörnyű sártengerben, végül is hat ökörrrel húzták be Lispe határába beszédes bizonyítékul annak, hogy milyen mostohán kezelte és kezeli még ma is a hivatalos zormány a falvak utépítését. Az a külföldi érdekeltetés, amely a furásokhoz szükséges gépeket, valamint költéseket előlegezte és amely ennek következtében a kitermelt olaj 80 százalékának birtokába fut, rövidesen megkezdje a lispei olajkutakból kitermelt nyersolajnak a mintegy 20 kilométerre fekvő legközelebbi vasútra szállítására szükséges csövezeték lefektetését. Két ségtelen, hogy ezek a munkák ép úgy, mint az elkövetkezendő előre láthatóan további sikeres furások nyomán jelentkező egyéb munkák a szegény zalai nép számára ha nem is sok, de némi kis állandó benyérkeresetet log biztosítani, és egyúttal nagyértékben függetleníti az országot az évről évre növekvő és egyre több fizetési nehézséggel járó olajbehozattól.

— A debreceni kefégyár nagyaranyu exporttevékenysége A debreceni Egyesült Kefégyár Rt az ország legnagyobb kefégyára, amely a Magyar Általános Hitelbank érdekkörébe tartozik. A belföldi üzlete a múlt évben nem fejlődött olyan mértékben, mint ahogy kívánatos lett volna, még pedig azért, mert a kefégyár értékesítésében a belföldi gyárak igen erős árharcot folytatnak. Ellenben annál jobban javult az Egyesült Kefégyár Rt exporttevékenysége. Új piacoként sikerült a vállalat vezetőségének Egyiptomot és Kis Ázsiát bekapcsolni, amelyen kívül jelentékenyen növelte a többi export piacain, különösen Angliában cikkeinek értékesítését.

Bethlen István gróf szenzációs újévi nyilatkozatáról

Bethlen István gróf kétségtelenül ma a legnagyobb magyar államférfi. Ezt elismerik róla azok is, akik politikai elgondolásait és célkitűzéseit határozottan nem osztják. Az ő politikai stílusa az u. n. erdélyi stílus s kétségtelen benne a jószándék, azonban nagy baj volna, ha meglátásai valóra nem válnának.

Mert az ő tévedése, a választójoggal kapcsolatban katasztrófálsan súlyos eredményre vezethet az országban.

Mi nem osztozunk az ő nézetében, szöges ellentétben vagyunk választójogi elgondolásai jó részét illetően. Azt azonban el kell ismernünk, hogy a reform előkészítése, megalkotása során Bethlen István magata tása a legférfiasabb. Nyíltan megmondja, hogy mit helyesel, nem farizeuskodik nem kerül, azzal a teljes felelősségérzettel és kiállással mondja el álláspontját, amelyet mi lehet, hogy reakciósnak tartunk, de a férfias ki nyilatkozatát tiszteljük.

Bethlen István gróf nagyon félti az országot a szélsőségektől s a megalkotandó titkos választóban a szélsőségek esetleges veszedelmeit látja már előre.

A mi szerény nézetünk a becsületes titkos választójog, nem hagyja kin az uccán a politikai életet, hanem egészséges parlamenti alkotmányos fejlődést eredményezhet. Gondoljunk vissza világháboru utolsó éveire, mekkora csapás volt az összeomláskor, hogy meghosszabbított életű parlament intézte az ország sorsát.

Bethlen István az intelligenciára akarja fektetni a súlyt, a mi nézetünk szerint agrár államban a földműves társadalom s a vele kapcsolatos rétegek azok, amelyek az igazi konzerváló erők.

Bethlen István, előre megíjósolja, hogy az új parlament nivója a multhoz képest csökkenni fog. Ezt a nézetét egyrészt osztjuk, másrészt kifogásoljuk.

Igaz van annyiban, hogy ha a tervezett választójogi törvényjavas-

lat törvény lesz, a nivó az eddigihez képest is romlik, mert csakis az arany birtokosai és szolgálói azok, akik szerepet vihetnek a magyar életben, mert annyira ily céllal vannak beállítva a törvényjavaslat gátjai, akadályai.

1922 óta romlik a parlament nivója, mert mind erőszakosabb és erőszakosabb volt a választási rendszer s a 34 es választás Bethlen Istvánt keserítette legjobban, mert azok is bekerültek, akiket míg a tábor ura ő volt, kívül tartott a parlamentből.

De ellenezük is Bethlen István megállapítását. Ha becsületes titkos választójog lenne, amely a tiszta választások erkölcsi alapelvén épült fel, külön parlament jönne be, mint ami 1922 óta szerpel.

A legnívósabb parlament az a parlament volt, amelyet Fridrich István a titkos választással hozott össze. Ott ült Nagyatádi vezetése alatt 40 csizmás paraszt, vagy mondjuk kiscsiga, ott ült a magyar földbirtokos társadalom színe-java, valamint a polgári társadalomé is.

Lehetek hibák, bekerülhettek olyanok, akiknek nem lett volna szabad bekerülniök, de a jelszavas hangoskodókat a parlament porondján tették lehetetlenné és neveltségessé. A kihajlott ingát rendes, egyenletes működésre Fridrich féle első nemzetgyűlés hozta.

Egyen csodálkozunk Bethlen Istvánon, már volt úgy, hogy mindenki hajlongott előtte, volt úgy is, hogy egyes hívei igyekeztek óvatosan ellépkedni mellette, nehogy szemrehányást kapjanak az új hatalom birtokosaitól. Nivó és nivó sok mindent jelent. Jelenti a szellemi de az erkölcsi kvalitásokat is.

Bethlen István gróf maga is tudja, hogy rossz a választójog, mert a polgári társadalmat hívja fel az összefogásra, hogy védjék meg a keserűséggel szemben, — melyet ez a javaslat kivált — az eddigi birtokállományt.

Egri levél

Dr Hegymegi Kiss Pálhoz

Uram!

Engedje meg, hogy üdvözöljem azon alkalomból, hogy kilépett, ill. otthagya a Független Kisgazda Pártot,

Nem könyörgni és kérni jövök az ur elé, hanem fölhívom nagybecsű figyelmét a multakra, a jelenre és az elkövetkezendő időkre s tisztelettel felkérem, hogy nyilatkozzon az eddig szerzett tapasztalatairól, élményeiről: és hogyan látja a nemzet jövőjét, ha ez a mai gazdasági és politikai helyzet így megy tovább, amiért is otthagya a Független Kisgazda Pártot.

Minden pártvezér iparkodik a legjobb s lehangzatosabb nevet adni partjának, papírra festeni igyekszik minden jót 12 ponttól egész 96 pontig programot adni, minden jóval felfűszerezve, hogy tulszárnyalja a másikat, szinte össze lehet hasonlítani őket a vásári cirkuszok kikiáltóival. Uram! Mióta néhai nagyatádi Szabó Istvánt az ő csizmás képviselőtársaival együtt mellőzték a képviselőházban azóta nekünk magyar parasztnak koldusbot az utitársunk.

Itt mindenki ur, nagy ur akar lenni!

Ez nem természetes és nem szociális, megérett az elmúlásra.

Félve kell, hogy tekintsünk a jövő elé, mert már volt idő, amikor csunyán megadtuk az arát az egyetemes nemzet széttagoaltságáért. Akkor is mi magyar parasztnak fizettük meg az arát legnagyobb mértékben, félő, hogy újból bekövetkezhettek, nem ma, de talán holnap. Akkor lámpával sem fogunk találni a sok vezérből egyet sem, vagy esetleg ott odaát az akkori hatalom oldalán.

Évszázadok történelme mutatja, hogy fajunk vezetését mindig idegen fajnak vették át, akik nem tudtak és nem tudnak ma sem az ősi magyar fajjal együtt érezni, tetteiket uralmi vágy irányította és irányítja ma is. Ezért nem tudunk mi a ma olyan nagy hangon hirdetni nemzeti összefogásban részt venni. — Ugyanezért nem tudunk akár jobb, akár baloldali pártokkal egyetérteni. Hiányzik a magyar őszinteség, eszközül akarnak bennünket felhasználni.

Itt felemlitem a háboru után lezajlott forradalmat is, amikor a magyar parasztság teljesen szervezetlenül állott; az akkori vezetők cserbenhagyták és a veszélyben otthagyták a nemzetet korbácsolók kezében.

Szomorú s keserű tapasztalatok tanítottak meg bennünket ezen térdhódításra. A leszorított magyar parasztságban még ezekután is van életerő, ezt nem tudták belőlünk kiirtani. Vár és várja igazi vezetőit. — Látják a hiabavaló munkát s tétlenül bámulnak a jövőbe.

Egyedüli út a kibontakozáshoz ezen fajtisza magyar parasztságot önállóan gondolkozó táborba összehozni.

Mély tisztelettel kérjük az Urat, ha tud velünk érezni, úgy lépjen előre és hozzon egytáborba bennünket, hogy kellőképen tudjunk védekezni az ellenünk fordult s anyagiakban határt nem ismerő osztályokkal szemben.

Maradtam, hazafias
tisztelettel

Teljes aláírás sk.

egy egri gazdálkodó

izléses

nyomtatvány a
Deutschnyomdában
készül

Debrecen,
Plac ucca 77. szám
Telefon: 21-97

A Kisgazdapárt és a választójog

A „tolnai” mandátum

A független földmives és népvédelmi párt programjában megállapított bizottsága foglalkozott a titkos választójog kérdésével is és a független kisgazdapártnak ezzel kapcsolatos állásfoglalásával.

Ezt a kérdést a bizottság azon tagjai vetették fel, akik a független kisgazdapártból a lábhoz tett fegyver és a körmendi restaurációs gondolatok miatt kiléptek.

Sajnálattal állapították meg, hogy az aggodalom teljesen jogos volt és nem értik miért kellett a független kisgazda pártnak éveken keresztül lábhoz tett fegyverrel nem teljesíteni feladatait, amikor ilyen választójogi tervezet került elő, amelyre vonatkozó kritikáját a népvédelmi párt szakértői külön tanulmányba fogják a közvélemény elé tárni.

Nem hiszik, hogy ez a párt, ha már egyedüli tamassa volt a Darányi kormánynak, amennyiben ko-

molyan akarta volna, nem bírt volna akkora sulyal, hogy megfelelőbb törvény javaslat kerüljön a közvélemény elé. Egyáltalán nem hisznek a mai politikusoknak őszinte magatartásában a választójogot illetően. Az a megállapításuk, hogy ezek a politikusok részesek magának a törvényjavaslatnak megalkotásában, hiszen két év alatt a sajtó mást nem tett, mint hozta folytonosan és folytonosan a híreket, hogy a választójog kérdésében tárgyalnak és eredményeket érnek el.

A választójogi törvények javaslatainak személyeket üldöző rendelkezéseit pedig méltatlannak tartják és igazságtalannak.

A bizottság foglalkozott a tolnai mandátum kérdésével is és elhatározta — bár még zászlóbontó ülést nem tartott s így programja teljes egészében nyilvánosságra nem került, — felkéri Kajel End-

rét, hogy igazi elenzéki elgondolásokkal vállalja a kerületben a jelöltséget arra az esetre, ha a kerület lakosságának ellenzéki érzelmei tagjai már most merik vállalni a férfias kiállást a nép igaz érdekeinek védelme céljából.

Kajel Endre a magyar kisgazda mozgalom egyik dunántúli vezető férfinja volt nagyatádi Szabó István oldalán, népies, kiváló tanulmányai folytán országosan ismert önzetlen tagja a magyar földmives törekvéseknek. Az enyingi kerületben Festetics Sándorral és Dréhr Imrével állott szemben. Nyereség volna a köz számára a parlamentben való helyetfoglalása.

Kajel Endre nem vett részt a bizottság ülésén s így nem nyilatkozhatott, vajjon felveszi-e a küzdelmet már most, amikor a kerületre nézve a kormány és a kisgazdapárt kiegyeztek egymással.

Sulyos panaszokat tárgyalt a bíróság a szolnoki M. A. V. körül

Kinos pert tárgyalt a szolnoki kir. Törvényszék felelőbírói tanácsa Borbély törvényszéki tanács elnök elnöklété alatt.

A vádlott Telek Ilona MÁV kezelő tisztviselő volt, aki a vasutas zenekarnál folyó dolgokat a Kálmán órabéres munkás karmester eljárását hozta főnöki felhívására tudomására feleltetésére. A sulyos vádak tartalmazó anyagot Bokor Kálmán eltessei még nem tárgyalták le, azonban Kerekes Géza állomásfőnök, aki Bokor eljárással kifogásolnivalót nem talált, utasította Bokor Kálmánt, hogy Telek Ilonát a bíróság előtt jelentse fel.

A tárgyalások során Telek Ilona bizonyítani akart, a tanúk egész sorát nevezte meg, akik igazmondását igazolni tudják.

Az ügyben kihallgatott állomásfőnök és társai azonban úgy vallottak, hogy Telek Ilona csupán durva becsületsértést követett el s nem állított tényeket.

Telek Ilona tagadta ezen állítás valóságát. Hivatkozott arra, hogy önzetlenül, hivatalos kötelesség és közérdekből járt el és bizonyítani kívánta azokat a panaszokat, amelyeket ő Kerekes Géza állomásfőnök tudomására hozott.

Az elsőfoku bíróság tekintettel az állomásfőnök vallomására, nem engedte meg a bizonyítást és Telek Ilonát 100 pengő pénzbüntetére ítélte becsületsértés miatt.

A felelőbírói tárgyalás rendjén Hegymegi Kiss Pál védő rámutatott arra, hogy ez a per csak arra való, miszerint a felettesek eljárás során a főnök és Bokor Kálmán bírósági ítéletet mutassanak fel Telek Ilonával szemben, így vádjait gyengítsék. Előadta, hogy mit tud a védelem bizonyítani, ame-

lyekre nézve a főnöknek közérdekből kellett volna intézkedni, aki e helyett Telek Ilonát vonta felelőségre és nem a vádakat vizsgálta meg, hanem szembesíttette Telek Ilonát Bokor Kálmánnal, hogy mit mondott Telek Ilona Bokor Kálmánról. Rámutatott arra, hogy voltaképpen egyetlen ténytanu Kerekes Géza állomásfőnök, aki tisztán állítólagos magán becsületsértésért adott feljelentés tételére utasítást Bokor Kálmánnak s a Bokornak diktált szavakban olyan szavakat adott szájába Telek Ilonának, amelyek nem ezen közérdekű ügy érdemére tartoznak. Ezáltal elzárta a bizonyítás lehetőségét és Telek Ilona tanuiznak kihallgatását.

Sértett képviselője arra hivatkozott, hogy Kerekes Géza vallomása szerint Telek Ilona sértett hiúságból folytatja az eljárást Bokor Kálmán ellen. Beszélt valami se-lyemingről, amelyet Telek Ilona küldött volna Bokor Kálmánnak, s amelyről Kerekes Géza állomásfőnök a bíróság előtt azt állította, hogy erről hallásból tud.

A védő tiltakozott egy tisztességes nőnek meghurcolása ellen. Bebizonyította, hogy ezt az állítólagos inget Bokor Kálmán édesanyja küldte a Telek Ilona édesanyja után fiának s így méltatlan a vád Telek Ilonával szemben. Megjegyezte, hogy Kerekes Géza állomásfőnököt, már régebben le-velben felkérte ügyfele megbízásából, hogy ezen hallomásból előadott méltatlan a nő tisztességét érintő vádat konkretizálja, a gyalázkodó hír terjesztőt nevezze meg, azonban Kerekes Géza mindezt deig választ nem adott. Ennélfogva nem tartja helyénvalónak Telek Ilona méltatlan meghurcolását.

A bíróság baható tanácskozás

után Telek Ilona büntetését fel függesztette, amely elégtétel bár az elsőfoku bírósággal szemben, de Telek Ilona nem nyugodott meg és fellebbezéssel élt.

Vagyonokat keres a spekuláció az ideitengeritemésen?

Közismert, hogy az ideitengeritemésünk úgy mennyiségileg, mint minőségileg várokozason felül jól sikerült. Ugyanakkor a világ tengeritemelése elégtelennek bizonyult úgy, hogy Argentína, ahonnan a legnagyobb mennyiségben és legolcsóbb áron szokott a világ piacra jönni a tengeri, december végével már minden feleslegét eladta. Ezért van az, hogy az utóbbi hetekben a tengeri ára a budapesti tőzsdén megközelítette mászánként a 14 pengőt és beavattottak szerint nincs kizárva, hogy még 15 pengőt is meg fog haladni.

Ezzel az áralakulással szemben érdemes megemlíteni azt az aggodalmat, amely a nyár közepén a jelentkező nagy tengeri felesleg láttán attól tartott, hogy a tengeri ára 4—5 pengőre eshetik le és ezért a kormány felhatalmazást adott a Futurának u. n. intervenció vásárlások keresztül felére, hogy ilymódon a tengerinek 5 pengő alá esését megakadályozza. Kétségtelen, hogy részben zöldhitel, részben egyéb adósságok fejében igen sok gazda kényszerült arra, hogy lábon álló, vagy alig betakarított tengeritemését igen alacsony áron engedje át hitelteljesnek úgy, hogy ma nem ritka az olyan eladó, aki mászánként 6—7, sőt 8 pengős hasznót is tud a maga részére biztosítani. Tekintettel arra, hogy a tengeritemelők túlnyomórésze kis gazda, nem járunk messze az igazságtól, ha azt állítjuk, hogy e kis és mindig pénzzavarokkal küzdő termelők kénytelenek voltak 6—7 pengős áron megválni tengerifeleslegüktől úgy, hogy ma a köz-

vetítő kereskedelem 40—50 millió pengős hasznót tesz zsebre, ami pedig eredetileg a kisgazdákat illetni volna meg. Itt mutassa meg a kormány, hogy hogyan tud az ilyen egyenlőtlen jövedelem elosztásba beavatkozni és a kistermelőknek az őket megillető jövedelmeket biztosítani?

Akik egymásra rálicitálnak

Régi szép szokás az, hogy újkör lehetőleg minden testület tisztelő vezetősége előtt. Ennek a tradíciónak hódolt a „Debreceni Retormtársaság” is, midőn vezérét dr. Juhász Nagy Sándort, a Károlyi kormány igazságügyminiszterét január hó 2-án üdvözölte. Megjelentek a lapok híradásai szerint az üdvözlésen a debreceni és Hajdúmegyei „Független Kisgazda és Polgári Pártok” szervezetének vezetői is.

A szónoklatok sorát dr. Szabó Ferenc ügyvéd, egyházi ügyész nyitotta meg, aki kijelentette, hogy dr. Juhász Nagy Sándor „az egész Tiszántúlnak hivatott vezére” Kálmán Fezenc pedig, ki a híradások szerint a párt hajdúmegyei igazgatójának van feltüntetve, már tovább ment szónoklatában, s szerencsésnek mondotta Debrecen, mert „van egy olyan férfi (igy!), aki megbízható akár a multat, akár a jelent tekintve a tiszántúli magyar nép vezetésével.”

Őszintén szólva, mi nem értjük az egészet. Hiszen még két éve sincs, hogy a Refortmtársaság sulyos hírlapi támadásokkal fűszerezve, buktatta el a Független Kisgazdapárt vezérét, Eckhardt Tibort Debrecenben, amikor felléptették ellene az októberi gyászos idők egyik vezérét, Nagy Vincét.

Még kevésbé értjük Kálmán Ferencet, aki csak nem régen lépett ki kemény kritika kíséretében vezérkarával együtt a Kisgazdapártból s úgy tudjuk, hogy oda még a mai napig sem tért vissza.

Hogy aztán a Tiszántúlnak gerinces magyarsága vállalja e egy szomorú korszak volt igazságügyminiszterének vezérőségét, arra a feleletet megadja a közeljövendő.

A Csokonai Színház heti műsora:

Szombat, vasárnap, hétfő és kedde este 8 órakor:

SZAKITS HELYETTEM

Szombaton délután fél 4-kor:

Kék róka

Vasárnap délután fél 4-kor:

Esküszöm, hogy imádom

FÜGGETLEN SZEMLE

(TISZÁNTUL)

MEGJELENIK DEBRECENBEN

Felelős kiadó: HEGYMEGI KISS PÁL

Felelős szerkesztő: CSABA ISTVÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Piac ucca 77. — Telefon 21-97

Budapesti szerkesztőség: IV., Ferenciek-tere 9. — Telefon 187—995

Nyomatott: Deutsch Mór könyv- és műnyomdájában Debrecen, Piac ucca 77 - Telefon 21-97